

پیش‌بینی دلزدگی زناشویی براساس تعارضات زناشویی و باورهای ارتباطی در زوجین متقاضی طلاق

خلیل اسماعیل‌پور: استادی، گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران (* نویسنده مسئول) khalil_sma@yahoo.com

سیده زهرا حسینی: کارشناس ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

رسول حشمتی: استادی، گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

چکیده

کلیدواژه‌ها

دلزدگی زناشویی،
تعارضات زناشویی،
باورهای ارتباطی،
متقاضیان طلاق

زمینه و هدف: دلزدگی زناشویی و ناسازگاری زناشویی یکی از رویدادهای مهم زندگی است و عواقب قابل توجهی اقتصادی و اجتماعی دارد. آسیب‌های خانوادگی در بسیاری از کشورها و از آن جمله نرخ طلاق در سال‌های اخیر افزایش یافته و در دهه اخیر به اوج خود رسیده است. پژوهش حاضر با هدف بررسی پیش‌بینی دلزدگی زناشویی بر اساس تعارضات زناشویی و باورهای ارتباطی در زوجین متقاضی طلاق انجام گردید.

روش کار: جامعه آماری این پژوهش شامل تمامی زوجین متقاضی طلاق مراجعه‌کننده به دادگاه خانواده و شورای حل اختلاف شهر مشهد، در طول پاییز ۱۳۹۸ (۱۲۲۰۰۰ مورد پرونده طلاق) بود. برای این منظور ۱۰۰ زوج (۲۰۰ نفر) از جامعه مذکور با روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. جهت گردآوری اطلاعات از مقیاس دلزدگی زناشویی (MDS؛ کایزر، ۱۹۹۶)، پرسشنامه تعارضات زناشویی تجدیدنظر شده (MCQ-R؛ ثنائی و همکاران، ۱۳۸۷) و پرسشنامه باورهای ارتباطی (RBI؛ ایدلسون و ایستاین، ۱۹۸۲) استفاده گردید. داده‌های به دست آمده با استفاده از روش ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج نشان دادند که تنها ۳ مورد از زیرمؤلفه‌های تعارضات زناشویی (شامل کاهش رابطه خانوادگی با خویشاوندان همسر و دوستان، کاهش ارتباط مؤثر و افزایش واکنش‌های هیجانی) با دلزدگی زناشویی رابطه مثبت معناداری دارند. همچنین نتایج نشان داد که مدل رگرسیون چندگانه همزمان معنی‌دار بود ($p < 0.001$) و مؤلفه‌های این دو متغیر در مجموع توانستند ۳۰٪ از واریانس دلزدگی زناشویی را به طور معنی‌دار پیش‌بینی کنند ($R^2 = 0.304$ و $R = 0.552$).

نتیجه‌گیری: بنابراین با توجه به نتایج این پژوهش و نقش تعارضات و باورهای ارتباطی در پیش‌بینی دلزدگی زناشویی، لازم است مشاوران خانواده در مشاوره‌های قبل از ازدواج و هنگام بروز تعارضات زناشویی و در مورد متقاضیان طلاق به بررسی این موارد بپردازند و مداخلات هدفمندی را برای آنها تدارک ببینند.

تعارض منافع: گزارش نشده است.

منبع حمایت‌کننده: حامی مالی ندارد.

شیوه استناد به این مقاله:

Esmailpour K, Hosseini SZ, Heshmati R. The Prediction of Marital Disaffection Based on Marital Conflicts and Relationship Beliefs among Divorce Applicant Couples. Razi J Med Sci. 2024(7 Aug);31.84.

Copyright: ©2024 The Author(s); Published by Iran University of Medical Sciences. This is an open-access article distributed under the terms of the CC BY-NC-SA 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.en>).

*انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با CC BY-NC-SA 4.0 صورت گرفته است.

Prediction of Marital Disaffection Based on Marital Conflicts and Relationship Beliefs among Divorce Applicant Couples

- Khalil Esmailpour:** Professor of Psychology, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Tabriz, Tabriz, Iran (* Corresponding Author) Khalil_sma@yahoo.com
Seyedeh Zahra Hosseini: M.A. in General Psychology, Faculty of Psychology and Educational Sciences, University of Tabriz, Iran
Rasoul Heshmati: Professor in Psychology, Faculty of Psychology and Educational Sciences, University of Tabriz, Iran

Abstract

Background & Aims: Satisfaction and happiness from marital relationship decreases over time and among many couples. Communication problems have always been considered as one of the main causes of marital dissatisfaction and divorce. Marital heartbreak and marital incompatibility have become one of the most important events in life and have significant economic and social consequences. Heartbreak is a painful state of physical, emotional and mental exhaustion and affects those who expect dream love to give meaning to their lives. This situation occurs when they realize that despite their efforts, their relationship has not and will not give meaning to life. In the meantime, marital conflicts are of particular importance, and when conflicts occur, relationships become weaker or stronger. Usually, conflict is defined as a lack of agreement and opposition between spouses, inconsistency in behavior, opinions and goals in opposition to the other. The inability to communicate logically with the spouse is considered the most common problem that unhappy couples raise and have reported as a significant relationship between communication beliefs and marital conflicts.

Research on the issue of marital dissatisfaction is important for several reasons. Some of these reasons are related to the importance of the family institution in today's society. Others are related to the quality of life and the effect that marital boredom can have on other aspects of life. Unfortunately, family damage has increased in many countries, the divorce rate has increased in recent years and has reached its peak in the last decade. There may be problems that lead couples to decide to separate, such as motivation for separation, intense conflict, and chronic violent events. The present study was conducted with the aim of investigating the prediction of marital dissatisfaction based on marital conflicts and communication beliefs in couples applying for divorce.

Methods: The population of this research included all couples applying for divorce who referred to the family court and dispute resolution council of Mashhad during the fall of 2018 (122,000 divorce cases). For this purpose, 100 couples (200 people) were selected from the mentioned society by purposeful sampling method. The criteria for include the research included: having a minimum education in reading and writing (in order to be able to read and understand self-report questionnaires), having at least one year of cohabitation, not having a history of divorce or remarriage. The exclusion criterion was non-cooperation in completing the questionnaire. Ethical considerations including obtaining informed consent, guaranteeing privacy and confidentiality were fully respected. In order to collect data, Marital Distress Scale (MDS; Kaiser, 1996), Revised Marital Conflicts Questionnaire (MCQ-R; Sanai et al., 2018) and Communication Beliefs Questionnaire (RBI; Eidelson & Epstein, 1982) were used. In Iran, for the first time, Saadati et al. (32) in a study with a sample of 300 people obtained the reliability of the scale of marital boredom, using Cronbach's alpha method, 0.79. Cronbach's alpha for the entire questionnaire of marital conflicts by Sanai et al., on a group of 270 people, was equal to 0.96 and for subscales from 0.56 to 0.89. O'leary also reported the reliability of

Keywords

Marital boredom,
Marital conflicts,
Communication beliefs,
Divorce applicants

Received: 02/03/2024

Published: 07/08/2024

communication beliefs questionnaire from 0.72 to 0.81. The obtained data were analyzed using the method of Pearson correlation coefficient and multiple regression.

Results: The average length of marriage of the participants in the research was 9.05 years. In examining the results of the Pearson correlation test to examine the relationship between the sub-components of the predictor variables and the criterion variable, it was observed that only 3 of the sub-components of marital conflicts (including a decrease in family relationship with relatives, spouse and friends; a decrease in effective communication; and an increase in emotional reactions) have a significant positive relationship with marital burnout. Regarding the sub-components of communication beliefs, 4 beliefs of destructiveness of opposition, expectation of mind reading, belief in the immutability of the spouse, and sexual perfectionism have a significant relationship with marital dissatisfaction; In the case of sexual perfectionism, this relationship was negative, and in the case of the three beliefs of destructive opposition, expectation of mind reading, and belief in the immutability of the spouse, there was a negative relationship with marital dissatisfaction. The relationship between the belief about gender differences and marital dissatisfaction was not significant. Also, the results showed that the multiple regression model was significant ($p < 0.001$) and the components of these two variables were able to significantly predict 30% of the variance of marital boredom ($R = 0.552$ and $R^2 = 0.304$). Decrease in effective communication and increase in emotional reactions (one of the components of marital conflicts), belief in the immutability of the spouse and sexual perfectionism (one of the components of communication beliefs) can significantly predict marital burnout. The expectation belief of mind reading was also close to the significant level ($p = 0.052$). Among these components, sexual perfectionism had a negative effect and the rest had a positive effect in predicting marital dissatisfaction.

Conclusion: When two people, as a couple, live together, conflict will occur. Due to the nature of couples' interaction, there are times when disagreements are observed or needs are not met, as a result, spouses feel anger, despair and dissatisfaction towards each other. Couples who have good communication skills will have a positive evaluation and a broader view of various aspects of incompatible issues and events in their lives, and they will often use problem-oriented strategies in dealing with issues and problems. While couples who have not learned the necessary communication skills and problem-solving methods correctly, they often use ineffective methods to resolve conflicts in stressful and challenging situations and end up suffering from marital burnout. The findings obtained in the present research and other similar researches, while clarifying some important issues in the society, provide the ground for establishing accuracy of opinion and more emphasis on identifying the fields of conflict resolution. According to these facts and the results of the present research, it can be said that it is necessary to apply these theories in treating the problems of couples with marital conflicts, in addition to creating facilities for increasing the knowledge of therapists, so that in this way it is possible to improve and enhance the quality of life of people. Therefore, according to the results of this research and the role of communication conflicts and beliefs in predicting marital dissatisfaction, it is necessary for family counselors to examine these cases in pre-marriage counseling and when marital conflicts occur, and in the case of divorce applicants, and prepare targeted interventions for them.

Conflicts of interest: None

Funding: None

Cite this article as:

Esmailpour K, Hosseini SZ, Heshmati R. The Prediction of Marital Disaffection Based on Marital Conflicts and Relationship Beliefs among Divorce Applicant Couples. *Razi J Med Sci.* 2024(7 Aug);31.84.

Copyright: ©2024 The Author(s); Published by Iran University of Medical Sciences. This is an open-access article distributed under the terms of the CC BY-NC-SA 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.en>).

*This work is published under CC BY-NC-SA 4.0 licence.

مقدمه

بسیاری از همسران زندگی خود را با عشق شروع می‌کنند و در این زمان هرگز به این موضوع نمی‌اندیشند که ممکن است روزی شعله عشق آن‌ها به خاموشی گراید. الیس (Ellis) عنوان می‌کند که زوج‌ها کمتر به این فکر می‌کنند که ممکن است زمانی عشق افسانه‌ای آن‌ها کمرنگ شود و این درست زمانی است که دزدگی آغاز شده است (۱) دزدگی حالت دردناک فرسودگی جسمی، عاطفی و روانی است و کسانی را متأثر می‌سازد که توقع دارند عشق رویایی به زندگی‌شان معنا بخشد. این حالت زمانی بروز می‌کند که آن‌ها متوجه می‌شوند علی‌رغم تلاش‌های‌شان رابطه‌شان به زندگی معنا نداده و نخواهد داد (۲).

به لحاظ مفهومی دزدگی زناشویی مشابه نارضایتی زناشویی است که طبق نظر الیس (۳) به صورت عدم احساسات عینی از خشنودی، عدم رضایت و لذت تجربه‌شده توسط زن و شوهر موقعی که همه جنبه‌های ازدواج را در نظر می‌گیرند، بیان شده است. در واقع، دزدگی در یک رابطه زوجی به معنای نگرش منفی و غیرلذت‌بخش است که زن و شوهر از جنبه‌های مختلف روابط زناشویی خود دارند. دزدگی زناشویی به علت مجموعه‌ای از توقعات غیرواقع‌گرایانه و تفکرات غیرمنطقی و فراز و نشیب‌های زندگی بروز می‌کند. دزدگی به دلیل وجود اشکال در یک یا هر دو نفر نیست. دزدگی از عشق، یک روند تدریجی است که طی آن صمیمیت و عشق زندگی رنگ باخته و خستگی عمومی عارض می‌شود. در شدیدترین نوع، دزدگی با فروپاشی رابطه همراه است (۴). به عبارت دیگر، دزدگی زناشویی کاهش تدریجی دلبستگی عاطفی به همسر است که با احساس بیگانگی، بی‌علاقگی، بی‌تفاوتی زوجین به یکدیگر و جایگزینی عواطف منفی به جای عواطف مثبت همراه است. در یک ازدواج سرخورده یکی یا هر دو زوجین ضمن تجربه احساس گسستگی از همسر و کاهش علائق و ارتباطات متقابل، نگرانی‌های قابل توجهی در خصوص تخریب فزاینده رابطه و پیشروی به سمت جدایی و طلاق دارند (۵). از سوی دیگر، زوج‌هایی که در رابطه خود فاقد دزدگی هستند از سلامت روان بالاتر و خرسندی بیشتری برخوردار هستند (۶).

دزدگی زناشویی به عوامل بسیاری مانند عوامل اجتماعی، اقتصادی، حقوقی و تعارض‌های زناشویی مرتبط است. در این بین تعارض‌های زناشویی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و زمانی که تعارض روی می‌دهد روابط ضعیف‌تر یا قوی‌تر می‌شود. معمولاً تعارض به عنوان عدم توافق و مخالفت دو فرد با یکدیگر، ناسازگاری در رفتار، نظرات و اهداف در جهت مخالفت با دیگری، تعریف می‌شود (۷).

تعارض زناشویی ناشی از ناهماهنگی زن و شوهر در نوع نیازها و روش ارضای آن‌ها، خودمحوری، اختلاف در خواسته‌ها، طرح‌های رفتاری و رفتار غیرمسئولانه نسبت به ارتباط زناشویی و ازدواج است (۸). در واقع تعارض زمانی به وجود می‌آید که زوجین به دلیل همکاری و تصمیمات مشترکی که می‌گیرند درجات مختلفی از استقلال و همبستگی را نشان دهند که این تفاوت‌ها را می‌توان روی یک پیوستار، از تعارض خفیف تا تعارض کامل طبقه‌بندی کرد (۹). همسرانی که دچار تعارض می‌شوند، در واقع زوجینی هستند که چیزی که یکی می‌خواهد، دیگری نمی‌خواهد. هر گاه این تعارض به صورت مخرب درآید رنجش و خصومت نسبت به طرف مقابل، باعث کاهش اعتماد، اطمینان، دوستی، همکاری و صمیمیت آنها می‌شود (۱۰). از دیدگاه سکستون (Sexton) تعارض هنگامی رخ می‌دهد که چیزی رضایت را برای شخص فراهم کرده، درحالی‌که همان چیز برای دیگری محرومیت را به دنبال آورد (۱۱). تعارض همچنین از دیدگاه سیستمی، تنازع بر سر تصاحب پایگاه و منابع قدرت است که در جهت حذف امتیاز دیگری و افزایش امتیازات خود بروز می‌کند (۱۲).

مطالعات متعددی بر اهمیت باورهای ارتباطی در زندگی زناشویی تأکید دارند. جکسون (Jackson) و همکاران (۲۰) رابطه‌ی منطقی بین زوجین را در جلوگیری از وقوع پدیده‌ی دزدگی زناشویی مهم می‌دانند و عدم توانایی در برقراری ارتباط منطقی با همسر را شایع‌ترین مشکلی می‌دانند که زوجین ناراضی مطرح می‌کنند. تحقیقات در ایران نیز بین باورهای ارتباطی ناکارآمد و دزدگی زناشویی زوجین رابطه معناداری گزارش کرده‌اند (۲۱-۲۲). علاوه بر این، پژوهش‌ها (۲۳-۲۴) بین باورهای غیرمنطقی (عمومی) و دزدگی زناشویی نیز رابطه معناداری گزارش کرده‌اند.

ارتباطی در تعارض زناشویی به این نتایج دست یافت که باورهای ارتباطی با فراوانی تعارضات زناشویی ارتباط مثبت دارد و سطوح تنش با این تعارضات مرتبط است (۲۸). سانفورد (Sanford) در پژوهشی در زمینه ارتباط بین افکار ناکارآمد و باورهای غیرمنطقی با تعارض در روابط زن و شوهر، به این نتیجه دست یافت که رابطه بین نمرات مقیاس باورهای غیرمنطقی در روابط زناشویی و مقیاس نگرش‌های ناکارآمد با نمرات مقیاس تعارضات زناشویی معنی‌دار است (۲۹). بیردیت (Birditt) و همکاران نیز نقش تعارضات زناشویی را در طلاق زوجین نشان دادند (۳۰).

البته شایان ذکر است که نرخ طلاق تنها یک جنبه از جمعیتی که مشکلات ارتباطی دارند را نشان می‌دهد. در بسیاری از موارد طلاق با نمود آشکار وجود ندارد بلکه پس از ناسازگاری‌ها و نارضایتی‌ها، بین زوجین دلزدگی زناشویی صورت می‌گیرد که آماری از آن در دست نیست. لذا پژوهش در مسأله دلزدگی زناشویی، به چند دلیل دارای اهمیت است. برخی از این دلایل مربوط به اهمیتی است که نهاد خانواده، در جوامع امروزی دارد. برخی دیگر در ارتباط با کیفیت زندگی و تأثیری است که دلزدگی زناشویی می‌تواند بر سایر جنبه‌های زندگی داشته باشد. بنابراین پشتیبانی از خانواده در برابر ازم‌گسیختگی و حفظ آن به عنوان معیاری برای پیشرفت، تمدن و تعالی مادی و معنوی انسان ضروری است.

با این حال، در بررسی‌های انجام شده تحقیقی که دلزدگی زناشویی را در زوجین متقاضی طلاق بر اساس این متغیرها بررسی کند، یافت نشد. لذا پژوهش حاضر در صدد پاسخ این به سوال بود که آیا تعارضات زناشویی و باورهای ارتباطی می‌توانند پیش‌بین‌های معناداری برای دلزدگی زناشویی در زوجین متقاضی طلاق باشند؟

روش کار

پژوهش حاضر از نوع مطالعات توصیفی-همبستگی است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه زوجین متقاضی طلاق مراجعه‌کننده به دادگاه خانواده و شورای حل اختلاف شهر مشهد، در طول پاییز سال ۱۳۹۸ بود.

در پژوهشی که توسط بالور (Balver) به منظور بررسی رابطه دلزدگی زناشویی با باورهای غیرمنطقی انجام شد، نتایج نشان داد که هم تفکرات دلزدگی و هم رفتارهای دلزدگی به طرز مثبتی با باورهای غیرمنطقی همبسته بود (۲۵).

تحقیقات بین تعارضات زناشویی و دلزدگی زناشویی رابطه معناداری گزارش کرده‌اند (۱۳) و نشان داده‌اند که تعارضات زناشویی توانایی پیش‌بینی معنادار دلزدگی زناشویی را دارند (۱۴-۱۶). بسیاری از محققان و نظریه‌پردازان از جمله ایس و سپس برنز (Burns) علت اصلی تعارضات زناشویی را در باورهای غیرمنطقی و تحریف‌های شناختی می‌جویند (۱۷-۱۸). به نظر ایس باورهای غیرمنطقی باورهایی اغراق‌آمیز، انعطاف‌ناپذیر، مطلق‌گرا و غیرواقعی هستند که بر الزام، اجبار، جزم‌اندیشی و اجحاف تأکید دارد و مانع سلامت فکر و روان و سالم‌سازی محیط فردی و اجتماعی می‌شوند.

از طرف دیگر، طبق تعریف ایدلسون و اپستاین (Eidelson and Epstien) منظور از باورهای ارتباطی، دیدگاهی است که زوجین نسبت به رابطه زناشویی خود دارند و آن را به عنوان حقیقت پذیرفته‌اند و منظور از باور ارتباطی غیرمنطقی آن دسته از تفکراتی می‌باشد که مختص رابطه زناشویی است و در اثر استفاده افراطی ایجاد مشکل می‌کند (۱۹). آن‌ها با توسعه ارزیابی باورهای غیرمنطقی، پنج باور ارتباطی غیرمنطقی شامل «باور تخریب‌کنندگی مخالفت»، «توقع ذهن‌خوانی»، «باور به عدم تغییر پذیری همسر»، «کمال‌گرایی جنسی» و «باور مربوط به تفاوت‌های جنسیتی» را که در روابط زناشویی نقش دارند، مشخص کرد. فرد واجد تفکر غیرمنطقی، حکم‌های از پیش تعیین‌شده و حالات آشفستگی از قبیل افسردگی و اضطراب دارد.

برخی پژوهشگران (۲۶) نیز بین باورهای ارتباطی و تعارضات زناشویی رابطه معنی‌دار گزارش کرده‌اند. هافرکامپ (Haferkamp) در بررسی رابطه بین باورهای ارتباطی و رفتار متعارض دریافت که باورهای ارتباطی همبستگی بالایی با اختلافات زناشویی دارد (۲۷). حاممچی (Hamamci) در بررسی نقش باورهای

پرسشنامه باورهای ارتباطی: این پرسشنامه به منظور اندازه‌گیری باورهای غیرمنطقی در زندگی زناشویی توسط ایدلسن و اپستاین (۱۹) ساخته شده و توسط مظاهری و پوراعتماد در سال ۱۳۸۰ به فارسی ترجمه شد. این پرسشنامه دارای ۴۰ سوال است که هر سوال در طیف لیکرت به صورت ۶ گزینه‌ای از ۰ (کاملاً غلط) تا ۵ (کاملاً درست) پاسخ داده می‌شود. همسانی درونی آن در پژوهش‌های متعددی مورد بررسی قرار گرفته است، از جمله اولیری (O'leary) در سال ۱۹۸۷ همسانی درونی آن را ۰/۷۲ تا ۰/۸۱ گزارش کرده است (۳۴).

پس از مراجعه به دادگاه خانواده و شورای حل اختلاف، با همکاری دو نفر از کارمندان دادگاه و شورای حل اختلاف پرسشنامه‌ها توزیع شد. بدین ترتیب از مراجعینی که متقاضی طلاق بودند، درخواست شد که در صورت رضایت، به پرسشنامه‌ها پاسخ دهند. بدون آنکه به آزمودنی‌ها پاسخی القا شود، توسط پژوهشگر توضیحاتی درباره نحوه پاسخ‌دهی به پرسشنامه‌ها داده شد. در این پژوهش ملاحظات اخلاقی شامل اخذ رضایت آگاهانه، تضمین حریم خصوصی و رازداری به صورت کامل رعایت شده است. سپس نتایج استخراج شده از پرسشنامه با کمک نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۴ با استفاده از روش‌های همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه تحلیل شد.

یافته‌ها

ابتدا شاخص‌های توصیفی مربوط به متغیرهای مورد مطالعه محاسبه شد. با توجه به مندرجات جدول ۱ در بررسی نتایج آزمون همبستگی پیرسون برای بررسی رابطه زیرمؤلفه‌های متغیرهای پیش‌بین با متغیر ملاک، مشاهده می‌شود که تنها ۳ مورد از زیرمؤلفه‌های تعارضات زناشویی (شامل کاهش رابطه‌ی خانوادگی با خویشاوندان همسر و دوستان، کاهش ارتباط مؤثر و افزایش واکنش‌های هیجانی) با دلزدگی زناشویی رابطه مثبت معناداری دارند. در مورد زیرمؤلفه‌های باورهای ارتباطی، ۴ باور تخریب‌کنندگی مخالفت، توقع ذهن‌خوانی، باور به عدم تغییرپذیری همسر و

برای انتخاب نمونه، از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده شد. بدین صورت که از میان درخواست‌کنندگان، زوجینی که در فرایند طلاق قرار داشتند ۱۰۰ زوج (۲۰۰ نفر) به عنوان نمونه پژوهش، انتخاب شد. ملاک‌های ورود به پژوهش شامل داشتن حداقل تحصیلات خواندن و نوشتن (به منظور توانایی خواندن و درک پرسشنامه‌های خودگزارشی)، دارا بودن حداقل یک سال زندگی مشترک، نداشتن سابقه طلاق یا ازدواج مجدد و ملاک خروج نیز عدم همکاری در تکمیل پرسشنامه بود.

مقیاس دلزدگی زناشویی: این مقیاس نخستین بار در سال ۱۹۹۶ توسط کایزر (Kaiser) در ۲۱ ماده در طیف لیکرت ساخته شد. نمرات بالاتر نشان دهنده‌ی سطوح بالاتری از دلزدگی است. نمرات این مقیاس در محدوده‌ی ۲۱ تا ۸۴ قرار دارد. کایزر (۱۹۹۶) همسانی درونی کل مقیاس را با روش آلفای کرونباخ برابر ۰/۹۷ گزارش نمود. مطالعات مختلف نیز پایایی درونی و قابلیت اطمینان بالایی را گزارش کرده‌اند؛ پایایی کل مقیاس با روش آلفای کرونباخ برابر ۰/۷۹ تا ۰/۸۹ گزارش شده است (۳۱). در ایران نیز نخستین بار ساداتی و همکاران (۳۲) در پژوهشی با نمونه‌ای ۳۰۰ نفری پایایی مقیاس را به روش آلفای کرونباخ، ۰/۷۹ به دست آوردند.

پرسشنامه تعارضات زناشویی (فرم تجدیدنظر شده): پرسشنامه تعارضات زناشویی یک ابزار ۵۴ سؤالی است که برای سنجیدن تعارضات زن و شوهری توسط ثنائی و همکاران (۳۳) ساخته شد. حداقل نمره کل پرسشنامه ۵۴ و حداکثر ۲۷۰ است. در این ابزار نمره بالا به معنی تعارض بیشتر و نمره پایین‌تر به معنی رابطه بهتر و تعارض کمتر است. نمره‌گذاری به این صورت است: هرگز (۱)، بندرت (۲)، گاهی (۳)، اکثراً (۴) و همیشه (۵). سؤالات ۳، ۱۱، ۱۴، ۲۶، ۳۰، ۳۳، ۴۵، ۴۷، ۵۴ به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه در پژوهش ثنائی و همکاران (۳۳) روی یک گروه ۲۷۰ نفری برابر با ۰/۹۶ و برای خرده مقیاس‌ها از ۰/۵۶ تا ۰/۸۹ به دست آمده است.

جدول ۱- شاخص‌های توصیفی و ماتریس همبستگی مؤلفه‌های تعارضات زناشویی، باورهای ارتباطی و دلزدگی زناشویی زوجین (n=200)

متغیرها	Mean	SD	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲
۱. کاهش رابطه خانوادگی با خویشاوندان همسر و دوستان	۱۳/۰۹	۶/۰۵	۱											
۲. جدا کردن امور مالی از یکدیگر	۴/۷۶	۱۵/۳۳	۰/۱۷	۱										
۳. کاهش ارتباط مؤثر	۴/۱۰	۱۵/۱۵	۰/۱۱	۰/۴۳	۱									
۴. کاهش همکاری	۶/۸۶	۴۰/۹۸	۰/۱۷	۰/۰۴	۰/۰۹	۱								
۵. کاهش رابطه جنسی	۳/۳۴	۱۰/۳۴	۰/۰۳	۰/۰۳	۰/۰۳	۰/۰۶	۱							
۶. افزایش واکنش‌های هیجانی	۴/۷۴	۱۷/۱۰	۰/۲۰	۰/۲۰	۰/۳۶	۰/۱۶	۰/۰۷	۱						
۷. افزایش رابطه فردی با خویشاوندان خود	۶/۲۱	۲۵/۷۱	۰/۳۴	۰/۱۲	۰/۰۱	۰/۱۳	۰/۰۲	۰/۱۳	۱					
۸. باور تخریب‌کنندگی مخالفت	۴/۳۲	۱۲/۱۹	۰/۱۱	۰/۰۴	۰/۰۴	۰/۱۰	۰/۰۴	۰/۱۱	۰/۰۸	۱				
۹. توقع ذهن‌خوانی	۶/۵۴	۲۴/۲۲	۰/۱۰	۰/۱۶	۰/۰۱	۰/۰۴	۰/۱۴	۰/۱۷	۰/۰۶	۰/۵۲	۱			
۱۰. باور به عدم تغییرپذیری همسر	۵/۸۲	۲۶/۴۰	۰/۱۲	۰/۰۳	۰/۰۶	۰/۱۰	۰/۳۱	۰/۰۶	۰/۰۶	۰/۳۸	۰/۶۲	۱		
۱۱. کمال‌گرایی جنسی	۶/۰۹	۲۷/۳۶	۰/۱۳	۰/۰۶	۰/۰۸	۰/۰۵	۰/۰۴	۰/۰۴	۰/۰۸	۰/۰۲	۰/۱۳	۰/۰۹	۱	
۱۲. باور مربوط به تفاوت‌های جنسیتی	۶/۷۳	۲۰/۹۰	۰/۰۵	۰/۱۵	۰/۰۲	۰/۱۳	۰/۰۴	۰/۱۸	۰/۱۳	۰/۲۵	۰/۳۰	۰/۲۳	۰/۲۵	۱
۱۳. دلزدگی زناشویی	۶/۴۹	۱۸/۹۹	۰/۱۷	۰/۰۳	۰/۲۷	۰/۱۰	۰/۱۳	۰/۳۳	۰/۰۲	۰/۱۵	۰/۳۱	۰/۲۶	۰/۳۱	۰/۰۶

جدول ۲- ضرایب رگرسیون برای پیش‌بینی دلزدگی زناشویی بر اساس زیرمقیاس‌های تعارضات زناشویی و باورهای ارتباطی

متغیرها	ضرایب غیراستاندارد	ضرایب استاندارد	t	p	Tolerance	VIF
مقدار ثابت	۳۱/۱۹		۴۱/۰۵	<۰/۰۰۱		
کاهش رابطه خانوادگی با خویشاوندان همسر و دوستان	۰/۱۲	۰/۰۴	۰/۶۳	۰/۵۲۸	۰/۷۷	۱/۲۹
جدا کردن امور مالی از یکدیگر	۰/۰۱	۰/۰۰۳	۰/۰۵	۰/۹۶۰	۰/۸۳	۱/۱۹
کاهش ارتباط مؤثر	۰/۴۰	۰/۲۱	۳/۱۳	۰/۰۰۲	۰/۸۲	۱/۲۱
کاهش همکاری	۰/۰۸	۰/۰۲	۰/۳۵	۰/۷۳۷	۰/۸۹	۱/۱۲
کاهش رابطه جنسی	۰/۰۴	۰/۰۱	۰/۲۴	۰/۸۱۰	۰/۹۳	۱/۰۷
افزایش واکنش‌های هیجانی	۰/۴۰	۰/۱۹	۲/۶۰	۰/۰۱	۰/۶۷	۱/۴۷
افزایش رابطه فردی با خویشاوندان خود	۰/۰۱	۰/۰۰۳	۰/۰۴	۰/۹۶۲	۰/۸۱	۱/۲۲
باور تخریب‌کنندگی مخالفت	۰/۰۶	۰/۰۳	۰/۴۶	۰/۶۴۳	۰/۶۷	۱/۴۹
توقع ذهن‌خوانی	۰/۳۸	۰/۱۷	۱/۹۵	۰/۰۵۲	۰/۴۸	۲/۰۷
باور به عدم تغییرپذیری همسر	۰/۳۷	۰/۱۷	۲/۱۲	۰/۰۳۵	۰/۵۰	۱/۸۰
کمال‌گرایی جنسی	۰/۶۱	۰/۳۱	۴/۷۳	<۰/۰۰۱	۰/۸۳	۱/۱۹
باور مربوط به تفاوت‌های جنسیتی	۰/۰۹	۰/۰۴	۰/۶۵	۰/۵۱۴	۰/۷۸	۱/۲۷

کمال‌گرایی جنسی با دلزدگی زناشویی رابطه معنی‌دار دارند؛ که در مورد کمال‌گرایی جنسی این رابطه منفی بوده و در مورد سه باور تخریب‌کنندگی مخالفت، توقع ذهن‌خوانی و باور به عدم تغییرپذیری همسر رابطه منفی با دلزدگی زناشویی وجود دارد. رابطه باور مربوط به تفاوت‌های جنسیتی با دلزدگی زناشویی معنی‌داری نیست.

برای پیش‌بینی دلزدگی زناشویی بر اساس زیرمقیاس‌های تعارضات زناشویی و باورهای ارتباطی از روش رگرسیون چندگانه همزمان استفاده شد. نتایج نشان داد که مدل رگرسیون چندگانه همزمان معنی‌دار بود ($F=6/818$, $p<0/001$) و مؤلفه‌های این دو متغیر در مجموع توانستند ۳۰٪ از واریانس دلزدگی زناشویی را به طور معنی‌دار پیش‌بینی کنند ($R=0/552$ ، $R^2=0/304$). نتایج مربوط به سهم هر یک از مؤلفه‌های این دو متغیر با توجه به ضرایب رگرسیون در جدول ۲

کمال‌گرایی جنسی با دلزدگی زناشویی رابطه معنی‌دار دارند؛ که در مورد کمال‌گرایی جنسی این رابطه منفی بوده و در مورد سه باور تخریب‌کنندگی مخالفت، توقع ذهن‌خوانی و باور به عدم تغییرپذیری همسر رابطه منفی با دلزدگی زناشویی وجود دارد. رابطه باور مربوط به تفاوت‌های جنسیتی با دلزدگی زناشویی معنی‌داری نیست.

برای پیش‌بینی دلزدگی زناشویی بر اساس

آورده شده است.

با توجه به جدول ۲ و براساس سطح معنی‌داری بتا مشاهده می‌شود که کاهش ارتباط مؤثر و افزایش واکنش‌های هیجانی (از مؤلفه‌های تعارضات زناشویی)، باور به عدم تغییرپذیری همسر و کمال‌گرایی جنسی (از مؤلفه‌های باورهای ارتباطی) به طور معنی‌داری می‌توانند دلزدگی زناشویی را پیش‌بینی کنند. باور توقع ذهن‌خوانی نیز نزدیک به سطح معنی‌داری بود ($p=0/052$). از بین این مؤلفه‌ها، کمال‌گرایی جنسی اثر منفی و بقیه اثر مثبت در پیش‌بینی دلزدگی زناشویی داشتند.

بحث

با توجه به نقش مهم دلزدگی زناشویی در تضعیف ساختار خانواده و ازهم‌گسیختگی روابط زوجین، هدف پژوهش حاضر پیش‌بینی دلزدگی زناشویی براساس تعارضات زناشویی و باورهای ارتباطی در زوجین متقاضی طلاق در شهر مشهد بود. در این مطالعه مشخص شد که از بین ۷ مؤلفه تعارضات زناشویی تنها کاهش ارتباط مؤثر و افزایش واکنش‌های هیجانی با اثر مثبت و از بین باورهای ارتباطی، باور افراد به عدم تغییرپذیری همسر با اثر مثبت و کمال‌گرایی جنسی با اثر منفی توانستند دلزدگی زناشویی را در زوجین متقاضی طلاق پیش‌بینی کنند. یافته این پژوهش در خصوص رابطه برخی از مؤلفه‌های تعارضات زناشویی با دلزدگی زناشویی با مطالعات هادیان و امینی (۱۳)، کاظمیان مقدم و همکاران (۳۵) و پاینز و همکاران (۲) همسو است؛ این مطالعات نیز بین برخی از مؤلفه‌های تعارضات و دلزدگی زناشویی رابطه پیدا کرده‌اند. از طرف دیگر، در پژوهش‌های قبلی (۱۴-۱۵) نقش تعارضات زناشویی در پیش‌بینی دلزدگی زناشویی نشان داده شده است. البته برخی پژوهش‌ها بین اکثر مؤلفه‌های تعارضات زناشویی و دلزدگی زناشویی رابطه معنی‌دار گزارش کرده‌اند. برای مثال، رجبی‌فرد و محمدی (۱۶) در پژوهشی دریافتند که ابعاد کاهش همکاری، کاهش رابطه جنسی، افزایش حمایت از فرزندان، افزایش رابطه با خویشاوندان خود، کاهش رابطه با خویشاوندان همسر

و کاهش ارتباط مؤثر می‌توانند به طور مثبت و معناداری دلزدگی زناشویی را پیش‌بینی کنند، اما افزایش واکنش‌های هیجانی و جدا کردن امور مالی از یکدیگر قادر به پیش‌بینی نیست.

اینکه چرا هر نوع تعارضی با دلزدگی ارتباط ندارد، به ماهیت زندگی مشترک زوجین و عوامل متعدد بستگی دارد. به طور کلی، تعارض محصول الزامی زندگی مشترک است. هنگامی که دو نفر، به عنوان یک زوج، با هم زندگی می‌کنند تعارض بروز خواهد کرد. به دلیل ماهیت تعامل زوج‌ها، اوقاتی پیش می‌آید که عدم توافق مشاهده می‌گردد یا نیازها برآورده نمی‌شوند، در نتیجه، همسران نسبت به یکدیگر احساس خشم، ناامیدی و نارضایتی می‌کنند (۳۶). تعارض زناشویی به منزله تنوع نیازها و ارزش‌های زوجین است که با بیان احساسات منفی متجلی می‌شود و می‌تواند موقعیتی برای روشن‌سازی و تفسیر انتظارات درباره روابط بین فردی و شریک زندگی برای هر یک از زوجین فراهم آورد (۳۷).

در این مطالعه نقش معنی‌دار کاهش ارتباط مؤثر و افزایش واکنش‌های هیجانی در پیش‌بینی دلزدگی زناشویی نشان داده شد. در تبیین این یافته می‌توان به نتیجه تحقیق باری (Barry) و همکاران اشاره کرد که در تحقیق خود نشان دادند که تعارض زناشویی با سلب امکان موقعیت‌های صمیمانه در روابط، در تسریع فرآیند دلزدگی زناشویی مؤثر است (۳۸). همچنین می‌توان گفت زوجینی که از مهارت‌های ارتباطی خوبی برخوردارند ارزیابی مثبت و دید وسیع‌تر به جنبه‌های مختلف مسائل ناسازگارانه و رخداد‌های زندگی‌شان خواهند داشت و در برخورد با مسائل و مشکلات اغلب از راهبردهای مسئله‌مدار استفاده خواهند کرد. در حالی که زوجینی که مهارت‌های ارتباطی لازم و شیوه حل مسئله را به درستی نیاموخته باشند، اغلب در مواقع تنیدگی‌زا و چالش‌برانگیز برای حل تعارض از شیوه‌های ناکارآمد استفاده می‌کنند و در نهایت به دلزدگی زناشویی دچار می‌شوند. از آنجا که تعارض زناشویی و آشفتگی را می‌توان به عنوان نارضایتی حداقل یکی از زوجین نسبت به رابطه تعریف نمود که به سرعت افزایش می‌یابد (۳۹)، عدم توانایی زوجین در حل

باور توقع ذهن‌خوانی و باور کهمال‌گرایی جنسی را به ترتیب قوی‌ترین پیش‌بین‌های دلزدگی زناشویی گزارش کردند و در مطالعه صدقاتی فرد و ابراهیمی (۲۲) باور به عدم تغییر‌پذیری همسر و باور مخرب بودن مخالفت به ترتیب پیش‌بین‌های معنادار دلزدگی زناشویی بودند.

باورهای ارتباطی اصولاً خواسته‌ها و هدف‌هایی هستند که برای فرد به صورت ترجیح‌های ضروری درمی‌آیند، به طوری که اگر برآورده نشوند، موجب آشفتگی می‌شوند (۱۸). نتایج پژوهش‌های الیس در خصوص نقش باورهای غیرمنطقی در آشفتگی افراد مؤید آن است که محور اغلب آشفتگی‌های هیجانی، سرزنش کردن خود و دیگران است (۴۹). به طور کلی، از دیدگاه درمانگران شناختی، باورهای غیرمنطقی به ویژه در زمینه ارتباط، زمینه‌ساز نارضایتی و مسائل زوجین است (۵۰). علاوه بر اینکه باورهای غیرمنطقی عامل تعیین‌کننده چگونگی تعبیر و تفسیر و معنا دادن به رویدادها و تنظیم‌کننده کیفیت و کمیت رفتارها و عواطف‌اند (۵۱) و رفتار و اوست، تفکر نا کارآمد و باورهای غیرمنطقی در موقعیت‌های بالقوه منفی، تعارضات زناشویی و تمایلات منفی بین زوجین را دامن می‌زنند و این امر می‌تواند در ابراز عشق مزاحمت ایجاد کرده و به دلزدگی منجر گردد.

از طرف دیگر، دلزدگی زناشویی نیز به عنوان افول عشق در زندگی زناشویی، حالتی است که بسیاری از افراد در برابر توقعات زیادشان از روابط زناشویی دچار آن می‌شوند، زیرا احساس می‌کنند بیشتر از آنچه در یافت می‌کنند یا فکر می‌کنند در یافت کرده‌اند، می‌بخشند. در این زمینه تصورات رویایی زوجین از عشق نقش دارد (۵۲، ۲). زمانی که دلزدگی رخ میدهد، همسر سرخورده تأکید بیشتری بر رفتارهای منفی همسر دارد و وقتی رفتارهای منفی همسر بارز میشوند، احتمالاً تغییر رفتار همسر نسبت به طرف مقابل را سخت‌تر هم می‌کند. هرچند ممکن است همسر قول بدهد که تغییر کند و در حقیقت تغییر هم بکند، اما ممکن است این تغییرات برای غلبه بر تأثیرات منفی

تعارض باعث تضعیف روابط زناشویی می‌شود و از آنجا که زوج‌های متعارض قدرت کمتری در برخورد منطقی با مشکلات دارند، به دلزدگی زناشویی دامن می‌زنند. در تبیین این یافته می‌توان به نظر رایس (Rice) در مورد آثار مخرب تعارض زناشویی نیز اشاره کرد که معتقد است زوج‌های متعارض به جای مشکل، یکدیگر را مورد حمله قرار می‌دهند و از طریق سرزنش و انتقاد، هر یک سعی دارد دیگری را تحت نفوذ خود درآورد و اظهارنظرهای بسیار منفی علیه یکدیگر به کار ببرد که در این حالت ارتباط درستی بین آنها برقرار نمی‌شود. لذا پس از مدتی ممکن است زن یا شوهر یا هر دوی آنها نسبت به عمق و شکل رابطه شان دچار تردید شوند و چون بین توقعات خود از زندگی و واقعیت‌های موجود در زندگی زناشویی‌شان هماهنگی لازم را نمی‌بینند، دچار سرخورده‌گی و دلزدگی می‌شوند (۴۰).

یافته دیگر این پژوهش در مورد رابطه باورهای ارتباطی با دلزدگی زناشویی نیز با یافته‌های مطالعات قبلی مربوط به رابطه باورهای غیرمنطقی (۲۵، ۴۱-۴۲) و باورهای ارتباط زناشویی (۲۱، ۴۳-۴۵) همسو است. همچنین مطالعات قبلی (۲۰، ۴۶-۴۸) نقش باورهای ارتباطی در پیش‌بینی دلزدگی زناشویی زوجین را نشان داده‌اند. در تبیین این یافته باید بیان نمود که باورهای ارتباطی نقش بسیار مهمی در وقوع پدیده‌ی دلزدگی زناشویی دارد. باورهای غیرمنطقی درباره‌ی موقعیت‌های منفی به عواطف، تعارضات و تعاملات منفی منجر می‌شود و می‌تواند با ایجاد مزاحمت در ابراز عشق به دلزدگی منجر شود. نتایج پژوهش ادیب راد و ادیب راد (۱) نیز نشان داد که تفاوت معنی‌داری بین دلزدگی زناشویی و باورهای منطقی در زنان مایل به ادامه زندگی مشترک وجود دارد. از طرف دیگر، باورهای منطقی نقش بسیار مهمی در رضایت و عدم رضایت زندگی و نهایتاً دلزدگی زناشویی دارد. در مطالعه حاضر باور افراد به عدم تغییر‌پذیری همسر و کهمال‌گرایی جنسی دلزدگی زناشویی زوجین متقاضی را پیش‌بینی می‌کرد و باور توقع ذهن‌خوانی نیز نزدیک سطح معنی‌داری بود، که با نتایج مطالعات قبلی هم‌سواست. یاقوتیان و همکاران (۲۱) نیز در مطالعه خود مؤلفه‌های

کمتری پاسخ داده باشند. همچنین در این پژوهش، از ابزارهای خودگزارشی برای سنجش متغیرها استفاده گردید؛ بنابراین احتمال سوگیری در ارائه پاسخ‌ها می‌تواند نتایج را تحت تأثیر قرار دهد. افزون بر این پژوهش حاضر از نوع همبستگی بود، که محدودیتهایی را در زمینه تفسیرهای مربوط به روابط علی متغیرها مورد بررسی مطرح می‌سازد که باید در تعمیم نتایج در نظر گرفته شوند. و با توجه به اینکه این پژوهش در شهر مشهد انجام شده است، با توجه به بافت فرهنگی متفاوت این شهر، در تعمیم نتایج به دیگر شهرها و دیگر جوامع باید ملاحظات را مدنظر قرار داد.

ملاحظات اخلاقی

این پژوهش دارای کد اخلاق IR.IAU.SARI.REC.1402.263 از کمیته اخلاق در پژوهش دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری می‌باشد.

مشارکت نویسندگان

خلیل اسماعیل پور نگارش و ویراستاری مقاله و تجزیه و تحلیل داده‌ها را برعهده داشتند، سیده زهرا حسینی با انتخاب نمونه‌ها و جمع‌آوری داده‌ها و همچنین تنظیم گزارش و رسول حشمتی به عنوان استاد مشاور در این پژوهش مشارکت داشتند.

References

1. Adibrad N, Adibrad M. [Investigating the relationship between relationship beliefs and marital dissatisfaction and comparing it in women applying for divorce and women wanting to continue living together]. *Counseling News and Research*. 2005;4(13):99-110. (Persian)
2. Pines, A M. *Falling in Love: Why We Choose the Lovers We Choose*. Rothlege, 2005.
3. Ellis A. *Rational-Emotive Couples Therapy*. New York: Pergamon Press. 1989.
4. Bernstein P H, Bernstein, M T. *Methods of treating marital problems (behavioral-communication approach): how to improve marital relations*. Translated by Hasan Tuzandehjani, Nasreen Kamalpour. Mashhad: Marandiz Publishing. 2019. P. 12-270. (Persian).
- 5- Aydogan D, Kizildag S. Examination of

سایر رفتارهای آسیب‌زای همسر کافی نباشد (۵۳). با توجه به یافته‌های این پژوهش در خصوص نقش دو مورد از تعارضات زناشویی (کاهش ارتباط مؤثر و افزایش واکنش‌های هیجانی) و دو مورد از باورهای ارتباطی (باور افراد به عدم تغییرپذیری همسر و کمال‌گرایی جنسی) و همچنین نقش توقع ذهن‌خوانی (که نزدیک به سطح معنی‌داری بود) در پیش‌بینی دلزدگی زناشویی زوجین متقاضی طلاق، این موارد می‌توانند هدف مداخلات در مشاوره طلاق و همچنین در اختلافات شدید زناشویی مورد توجه مشاوران خانواده قرار گیرند. البته تقویت و بهبود این متغیرها می‌تواند در مداخلات پیشگیری از دلزدگی زناشویی و کاهش دادخواست‌های طلاق مؤثر واقع شده و در آموزش‌های غنی‌سازی روابط زوجین نیز زمینه ساز تداوم زندگی مشترک در زوجین باشند.

نتیجه‌گیری

یافته‌های بدست آمده در پژوهش حاضر و سایر پژوهش‌های مشابه، ضمن روشن ساختن پاره‌ای از مسائل مهم در جامعه، زمینه را به منظور ایجاد دقت نظر و تأکید بیشتر بر شناسایی زمینه‌های حل تعارضات فراهم می‌کند. نظر به این واقعیت‌ها و نتایج پژوهش حاضر می‌توان گفت ضروری است در کنار ایجاد امکاناتی برای افزایش دانش درمانگران، به کاربست این نظریه‌ها در درمان مشکلات زوجین دارای تعارضات زناشویی پرداخت تا به این شکل بتوان در خصوص بهبود و ارتقای کیفیت زندگی افراد جامعه اقدامات لازم را انجام داد. بنابراین با توجه به نتایج این پژوهش و نقش تعارضات و باورهای ارتباطی در پیش‌بینی دلزدگی زناشویی، لازم است مشاوران خانواده در مشاوره‌های قبل از ازدواج و هنگام بروز تعارضات زناشویی و در مورد متقاضیان طلاق به بررسی این موارد پردازند و مداخلات هدفمندی را برای آنها تدارک ببینند.

پژوهش حاضر محدودیتهایی نیز داشت. نمونه پژوهشی را زوجینی تشکیل می‌دادند که برای طلاق به دادگاه خانواده و شورای حل اختلاف مراجعه کرده بودند؛ این افراد ممکن است از نظر عاطفی و روانی در شرایط نامساعدی قرار داشته و شاید به سؤالات با دقت

relational resilience with couple burnout and spousal support in families with a disabled child. *Fam J*. 2017;25.4:407-413.

6. Juvva S, Bhatti RS. Epigenetic model of marital expectations. *Contemp Fam Ther*. 2006;28(1),61-72.

7. Amato PR, Keith B. Parental divorce and adult well-being: A meta-analysis. *J Marriage Fam*. 1991;53(1):43-58.

8. Farahbakhsh K. [Comparing the effectiveness of marital counseling using Ellis's cognitive method, Glaser's reality therapy and a combination of the two in reducing marital conflicts]. 2004. PhD thesis, Allameh Tabatabai University. (Persian).

9. Long LL, Young M. E. Counseling and therapy for couples. New York: Brooks Cole Publishing Company. 2006.

10. Makhanova A, McNulty JK, Eckel LA, Nikonova L, Maner JK. Sex differences in testosterone reactivity during marital conflict. *HORM BEHAV*. 2018;05:22-27.

11. Ghorbani C. [The effect of couple therapy using rational-emotional behavioral therapy on conflicts and irrational thoughts of couples referring to counseling centers in Isfahan city]. 2005. Master's thesis, Isfahan University. (Persian).

12. Barati T. [The effect of marital conflicts on mutual relations between husband and wife]. Master's thesis. 1996. Islamic Azad University, Roudehen branch. (Persian).

13. Hadian S, Amini D. [Prediction of marital dissatisfaction based on emotional intelligence, communication skills and marital conflicts of married couples of Hamedan Azad University]. *Scientific-Research Quarterly*. 2018;10(1):179-2011. (Persian).

14. Zabeti A, Ashkani H. [Prediction of marital dissatisfaction of couples based on marital conflict and attachment styles]. The fourth international conference on recent innovations in psychology, counseling and behavioral sciences, Tehran, Nikan University. 2016. P. 3-150. (Persian).

15. Shahriari Sh, Arefi M. [The relationship between marital conflicts and marital dissatisfaction in married people in Tehran]. International Congress of Mental Health and Psychological Sciences, Tehran, Conference Permanent Secretariat. 2016. P. 5-150. (Persian).

16. Rajai Fard M, Mohammadi M. [Investigating the mediating role of marital boredom between marital conflict and attitudes toward infidelity]. National conference of modern researches of Iran and the world in psychology, educational sciences and social studies. 2016. (Persian). <https://civilica.com/doc/751346>.

17. Ellis A. Treating the Abrasive client with Rational-Emotive Therapy (RET). *The Psychotherapy Patient*. 1984;1(1):21-25.

18. Epstein N. Cognitive Marital Therapy: Multi-level assessment and intervention. *J Ration Emot Cogn Behav Ther*. 1986;4(1):68-81.

19. Eidelson RJ, Epstien N. Cognitive and relationship maladjustment development of a measure of dysfunctional relationship beliefs. *J Consult Clin Psychol*. 1982;50(5):715-720.

20. Jackson B, Grove JR, Beauchamp MR. Relational efficacy beliefs and relationship quality within coach-athlete dyads. *J Soc Pers Relat*. 2010;27(8):1035-1050.

21. Yagutian M, Soleimanian AA, Mohammadzadeh Ebrahimi A. [Prediction of marital dissatisfaction based on couples' communication beliefs]. The second international conference of psychology, educational sciences and lifestyle. 2014. P. 2-185. (Persian). <https://civilica.com/doc/751346>

22. Sedaghati Fard M, Ebrahimi M. [Investigating the relationship between communication beliefs and mood dyslexia with marital burnout of women referring to health centers in Varamin city]. *Quarterly Journal of Analytical-Cognitive Psychology*. 2015;7(25):9-20. (Persian).

23. Bandeh E. [Prediction of marital heartbreak based on irrational beliefs and sexual dysfunction of couples]. Master's thesis. 2016. Islamic Azad University, Maroodasht branch. (Persian).

24. Bakhtiarpour S, Ameri Z. [The relationship between specific dependence on spouse and irrational beliefs with marital dissatisfaction among married teachers in Ahvaz. Quarterly]. *Journal of New Findings in Psychology*. 2009;4(10):53-70. (Persian).

25. Balver P. Professional nursing Bournout and Irrational Thinking. *Journal for Nurses in Staff Development: (JNSD): Official Journal of the National Nursing Staff Development Organization*. 2001;17(5):264-271.

26. Abdul Mohammadi K. [Examining and comparing the relationship between communication beliefs and marital conflicts in women and men who refer to the court]. 2006. Master's thesis, Shahid Beheshti University. (Persian).

27. Haferkamp CJ. Dysfunctional beliefs, self-monitoring, and marital conflict. *Curr Psychol*. 1994;13(3):248-262.

28. Hamamci Z. Dysfunctional relationship beliefs in marital conflict. *J Ration Emot Cogn Behav Ther*; 2005;23(3):245-261.

29. Sanford K. Communication during marital conflict: when couples alter their appraisal, they change their behavior. *J Fam Psychol*. 2006;20(2):65-256.

30. Birditt KS, Brown E, Orbuch TL, McIlvane JM. Marital Conflict Behaviors and Implications for Divorce over 16 Years. *J Marriage Fam*. 2010;5: 1188-1204.

31. Durham-Fowler J. A. Therapeutic Assessment with Couples. Doctoral Dissertation. University of Texas at Austin. 2010. PhD Thesis.
32. Saadati E, Mehrabizadeh Honarmand M, Sudani M. [The causal relationship of differentiation, nourishment and forgiveness with marital dissatisfaction through marital conflict]. *Family Psychology*. 2013;1(2):55-68. (Persian).
33. Sanai B, Alagheh band S, Falahati Sh, Homan A. family and marriage measurement scales. Tehran: Ba'ath Publications. 2020. P. 5-180. (Persian).
34. Heydari M, Mazaheri M A, Pouretamad H. [Relationship between communication beliefs and positive feelings towards spouse]. *Family Studies*. 2005;1(2):121-130. (Persian).
35. Kazemian Moghadam K, Mehrabizadeh Honarmand M, Kiyamanesh A, Hosseinian S. [The causal relationship of differentiation, meaningfulness of life and forgiveness with marital dissatisfaction through the mediation of marital conflict and marital satisfaction]. *Psychological Methods and Models*. 2018;9(31):131-146. (Persian).
36. Bernstein P H, Bernstein, M T. Recognizing and treating marital differences (marital-therapy). Translated by Hamidreza Sohrabi. Tehran: Rasa. 2019. P. 10-250. (Persian).
37. Saidian F. [Investigating the relationship between power structure in the family and marital conflicts]. Master's thesis, 2003. Tarbiat Moalem University. (Persian).
38. Barry RA, Lawrence E, Langer A. Conceptualization and assessment of disengagement in romantic relationships. *Pers Relatsh*. 2008;3:297-315.
39. Halford WK. Brief Therapy for Couples: Helping partners help themselves. New York, NY, US: The Guilford Press. 2001.
40. Rice FP. Intimate relationships, marriages and families. California: Mayfield Publishing Company. 1996.
41. Shams al-Dini H, Refahi J. [The predictive role of relational irrational beliefs and love components on women's marital dissatisfaction]. *Counseling Research Quarterly*. 2015;15(60):19-41. (Persian).
42. Shamouni Ahwazi J. [Relationship between personality factors, irrational beliefs and marital burnout among couples referring to counseling centers]. The second scientific research conference of educational sciences and psychology, social and cultural harms of Iran. Qom, Soroush Hekmat Mortazavi Center for Islamic Studies and Research. 2014. P. 5-150. (Persian).
43. Rezahaji Bidgoli E, TamnaiFar M R. [Investigating the relationship between communication beliefs and marital dissatisfaction]. The fourth international conference on recent innovations in psychology, counseling and behavioral sciences. Tehran: Nikan University. 2016. P. 5-150. (Persian).
44. Siavoshi V. [The relationship between couples' communication beliefs, initial maladaptive schemas and communication skills with marital burnout in married employees of Shahid Chamran]. Ahvaz. Master's thesis, 2015. Shahid Chamran University, Ahvaz. (Persian).
45. Vannier SA, Sullivan LF. Examining unmet romantic expectations and dating relationship outcomes using an investment model framework. *J Marriage Fam*. 2017;61:160-177.
46. Mahmoudpour A, Shiri T, Ahmad Bokani S, Naimi E. [Prediction of marital burnout based on differentiation of self and communication beliefs with mediation role of emotional regulation in female applicants for divorce]. *Family Counseling and Psychotherapy*. 2019;10(2):361-390. (Persian).
47. Fakhimi L. [Prediction of marital dissatisfaction based on marital intimacy, resilience, differentiation and communication beliefs of couples]. The first biennial congress of psychology and behavioral science news, Tabriz, Tabriz University. 2018. P. 3-160. (Persian).
48. Babaei Garmkhani, M, Madani Y, Lavasani M. [Examining the relationship between unrealistic communication criteria and communication patterns and their role in predicting marital dissatisfaction of women seeking divorce]. *Applied Counseling Quarterly*. 2014;4(1):67-84. (Persian).
49. Ellis A. The nature of disturbed marital interaction. *J Ration Emot Cogn Behav Ther*. 2003;12(1): 147-153.
50. Sarvestani PS. The effect of irrational beliefs on marital satisfaction between Iranians. *J Soc Sci*. 2011;24(3): 432-437.
51. Ellis A. Changing Rational-Emotive Therapy (RET) to Rational Emotive Behavior Therapy (REBT). *J Ration Emot Cogn Behav Ther*. 1995;13(2): 85-89.
52. Pines AM, Neal MB, Hammer L, Icekson T. Job Burnout and couple Burnout in dual-earner couples in the sandwiched generation. *Soc Psychol Q*. 2011; 74(4): 361-386.
53. Berger CR, Roloff ME. Thinking about friends and lovers: Social cognitions and relational trajectories. In M. E. Roloff & C. R. Berger (Eds.), *Social cognition and communication* 1982. (pp. 151-192). Beverly Hills: Sage.